

Chatt om skuldkrisen

Publicerad 2011-10-04 17:52

Kommer eurosamarbetet stå pall för krisens påfrestningar? Hur ska Grekland räddas ur sin ekonomiska rävsax? Lars Calmfors, euroexpert och ekonomiprofessor, svarade på läsarnas frågor.

moderator: Nu börjar chatten med Lars Calmfors, välkomna!

Morgan Holmstrom: Vad hander för reserande av EU om Grekland går i konkurs? Blir även Euron i obalans då, dvs mer än nu?

Lars Calmfors:

Som jag ser det kan euroländerna mycket väl fortsätta att ha samma valuta även om ett eller flera länder går "i konkurs" och skriver ner sina skulder. Det finns ingen koppling mellan att ha samma valuta och skuldnedskrivningar. Däremot finns risken att en dåligt skött skuldnedskrivning i Grekland kan utlösa en ny finanskris, men det är ett annat problem än frågan om man kan ha samma valuta.

Peter Abelin: Lars Calmfors DN/Sthlms Univ Hej, Skulle inte en såg 50-procentig nedskrivning av respektive lands skulder(PIIGS) ge en betydligt bättre fart på den framtida tillväxten än att tvinga Europas skattebetalare att stå för notan för bankernas oansvariga utlåning? (Vart tog sedvanlig kreditprövning vägen?) Så skulle man dela 50-50 på bördan. Alla tar ansvar och tillväxten kommer tillbaka fortare. Eller? Mvh Peter A

Lars Calmfors:

Jo, historiskt har länder snabbare tagit sig ur statsskuldkriser när de kunnat skriva ner sina statsskulder. Det har minskat påfrestningarna på de skuldsatta länderna. Det har också haft den goda effekten på lång sikt att långivarna insett att de måste vara mer försiktiga med vilka de lånar ut till.

Björn: När den ek krisen slår till, vad är då bäst? 1: Att ha 1 miljon på banken? 2: Att ha 1 miljon i madrassen? 3: Att ha en miljon i skulder? Frågan bottnar i undran vad som händer med penningvärdet då? Alternativ som jag kan se är: Hyperinflation. Deflation. Deppression. Det finns säkert fler alternativ, vilka är troligast? ' Kommer världshandeln att stanna av? Kommer det att finnas pengar i bankautomaterna?

Lars Calmfors:

Historiskt har många länder tagit sig ur skuldkriser genom inflation som sänkt det reala värdet på skulderna. Jag tror risken är liten för det i euroområdet men jag utesluter inte helt möjligheten. I

så fall är det bra att ha skulder. Men om det händer i euroområdet leder det inte till inflation i Sverige eftersom vi har vår egen valuta.

Nejröstare: Såg du, under arbetet med utredning som skulle ge svenskarna vägledning inför folkomröstningen, risken för att en situation som dagens skulle kunna uppstå? Om inte, vad var det som "dådde sanningen"? Jag vill f.ö. passa på att tacka för det arbete du då lade ner och den integritet du visade under det arbete och i debatten inför omröstningen.

Lars Calmfors:

Jag såg risken att länder skulle hamna i lägen då den gemensamma penningpolitiken inte skulle passa och de därför få stora problem. Det är vad som hänt i Irland och Spanien som inte kunde dämpa sina överhettningar i tid och därför fick kredit- och fastighetsbubblor som när de sprack kastade länderna in i kriser med stora budgetunderskott. Och jag såg risken att man som i PIIGS-länderna nu skulle få svår att sänka sina kostnader och därmed få fart på tillväxten. Däremot trodde jag att stabilitetspaktens regler skulle respekteras och böter utdömas till dem som följde reglerna. Därför trodde jag inte att en situation som den grekiska skulle kunna uppkomma.

Mats: Greklands felaktiga siffror vid euroansökan. Medlemsländernas rättar sig inte efter budgetreglerna. Lantbruksstödet. Finns det något som talar för att våra Europas politiker kan hantera det här? Varför kan man inte frysa EU på dagens nivå och fixa det som måste fixas först? Varför denna brådska att gå vidare? Det känns som det är fel läga att argumentera för mer EU just nu.

Lars Calmfors:

Ska man ge obegränsade stöd till krisländer så kräver det egentligen att man tar gemensamma beslut på EU-nivå om enskilda länders budgetunderskott. Men det är svårt att se att väljarna är med på det, särskilt i dagens läge. Så här finns verkligen ett dilemma.

Mårtensson: Hur stor statsskuld & arbetslöshet har PIIGS-länderna i dagsläget? Hur stor är risken att andra länder än Grekland kommer att behöva ytterligare stödpaket/nödlån och bedömer du att man kommer att diskutera skuldavskrivning och ändrade lånevillkor även för dem? Hur akut är läget i övriga PIIGS-länder?

Lars Calmfors:

Statsskuldernas storlek skiljer sig ganska mycket. Räknat i procent av landets BNP, alltså i förhållande till landets inkomster, är de cirka 160 % i Grekland, 120 % i Italien, 110 % i Irland, 100 % i Italien och 70 % i Spanien.

Arbetslösheten är tvåsiffrig i alla PIIGS-länderna utom Italien där den är strax under 10 %. Högst är den i Spanien: runt 20 %. Irland och Grekland ligger runt 15 % . Den är lite lägre i Portugal.

Anna: Om man har lån i grekisk bank, vad händer med räntorna/lånet om banken alt. Grekland går i konkurs?

Lars Calmfors:

Om staten Grekland skulle gå "i konkurs" skulle också ett antal grekiska banker gå omkull (ifall

de inte får stöd). Det skulle förmodligen utlösa bankpanik när spararna försöker ta ut sina tillgångar. De som har skulder till grekiska banker blir inte av med dem utan de kvarstår.

Tartarus: Ingen av de tidigare monetära unioner som bildats i Europa har fungerat så varför lär man inte av historien?

Lars Calmfors:

Ja, det kan man fråga sig. Men om man ska vara rättvis, så har man ändå försökt skapa system som skulle kunna få valutaunionen att fungera. Problemet är inte i första hand att det var fel på reglerna utan att man inte följde dem. I och för sig borde man nog bättre ha förutsett risken för att det skulle bli så.

Fredde: Hur drabbas våra stora exportföretag om krisen blir mer utdragen än för tre år sedan. Går det att hålla ut, eller kommer vi se större nedskärningar och varsel?

Lars Calmfors:

Även i bästa fall blir det nog en långvarig konjunkturedgång som drabbar svensk export. Risken är att det blir större personalneddragningar nu än 2009 därför att företagen räknar med att krisen ska bli mer långvarig.

göran: Hur många år tror du att det kommer att dröja innan ekonomin i Europa och Världen har stabiliserat sig?

Lars Calmfors:

Tyvärr ganska lång tid: åtminstone tre-fyra år. Jag hoppas att jag är för pessimistisk.

Alias: Eftersom det inte går att köra en ekonomi i ett idealt spår borde man väl kunna utbilda politiker att det inte går att handla för 2 kr när man tjänar 50 öre varför verkar det som att ju längre ut på vänsterkanten man finns ju mer pengar finns det att fördela i alla fall andras.

Lars Calmfors:

I Greklands fall kan man nog inte bara skylla på politikerna utan ansvaret är ju i hög grad också de väljares som röstat fram politikerna och tagit emot de "förmåner" som de delat ut trots att resurserna inte funnits.

Stig: Hej! Skulle eurosamarbetet överleva om en eller flera länder övergav det eller rentav uteslöts från det och skulle vi kunna hamna där?

Lars Calmfors:

Jag tror att det skulle överleva om Grekland lämnade det eftersom den grekiska situationen är så speciell. Däremot skulle ett grekiskt beslut att lämna det utlösa spekulationer om att andra länder också skulle göra det och förvärra deras statsskuldbelastning genom att driva upp räntorna för dem.

Om Tyskland skulle överge euron skulle projektet knappast överleva. Det skulle kunna hända om fortsatta stora stöd betalas ut till krisländerna och de i slutändan kostar skattebetalarna stora pengar.

Salome: Min personliga uppfattning är att det går att rädda euron men endast till priset av ett Europas förenta stater i ekonomisk mening, Delar du min uppfattning?

Lars Calmfors:

Ja, det kan rädda euron och hindra krisländerna från att gå i konkurs. Men jag tror inte det är politiskt möjligt.

Jörgen: Hej Lars. Borde inte börserna ha prisat in en grekisk default vid det här laget?

Lars Calmfors:

Jo, och det har de väl också.

Nora: Det spekuleras en hel del om att Tyskland kommer att bli det första landet som lämnar euron och går tillbaka till en "ny d-mark", alternativt att euron delas i nord och syd. Hur troligt är dessa scenarion?

Lars Calmfors:

Jag har tidigare trott att det är otänkbart. Jag tror fortfarande inte att det kommer att hända, men jag utesluter det inte längre.

Niclas: När Frankrike och Tyskland hotades av böter från Kommissionen då de bröt mot stabilitetspakten valde de att utnyttja sin rösträtt och luckra upp regelverket. En hand full år senare ligger snittskuldbördan i Eurozonen närmare 80 %. I många sammanhang tillämpar man principen om att den som skapar skadan även får betala, exempelvis miljöns "Polluters Pay Principle". Har någon fört fram åsikten att Frankrike och Tyskland borde betala kalaset då de underlättat för att situationen ska gå över styr?

Lars Calmfors:

Du har rätt i att det ligger en viss logik i detta. Frankrikes och Tysklands beteende urholkade respekten för de finanspolitiska reglerna och det har i hög grad bidragit till dagens kris.

Jonas Birgersson: Varför vågar ingen säga att Grekland måste ur Euron? Detta måste väl hända förr eller senare, och bättre förr.

Lars Calmfors:

Förmodligen vore det bra för Grekland att lämna euron och återinföra en egen nationell valuta som får falla i värde. Då skulle de återfå konkurrenskraft och kunna få tillväxt igen ungefär som Sverige när vår valuta föll 1992. Däremot skulle det vara problematiskt för andra euroländer. Det skulle uppstå förväntningar om att de också skulle lämna euron och driva upp deras räntor, Det skulle förvärra deras statsskuldkriser.

Gunnar: Hej! Eurozonen med sin frivilliga budgetdisciplin är ju felkonstruerad och i princip skapad av politiker och inte nationalekonomer. Hur kommer det sig att inte fler ekonomer varnat för den situation som vi befinner oss i nu? Även Sverige kommer ju att dras med i fallet då vi har överprisat våra fasta tillgångar och trott att det varit tillväxt. Har inte Europa egentligen varit i en 20 årig recession som Japan om man räknar bort värdestegringarna?

Lars Calmfors:

Jag tycker nog att nationalekonomer i hög grad varnat för att alltför svaga regler skulle kunna leda till en situation som den nuvarande. Jag tycker att vi ekonomer gjorde ett dåligt jobb när det gällde att varna för riskerna för en finanskris. Men däremot var vi bättre på att förutse att alltför slappa finanspolitiska regler skulle kunna leda till statsskuldkriser i en lågkonjunktur.

Therese: Hur tror du att valutakursen SEK - EURO kommer att utvecklas framöver?

Lars Calmfors:

Eftersom vi har vår ekonomi i god ordning borde kronan stärkas. Men tidigare erfarenheter tyder i stället på att kronan faller när det är kris i vår omvärld. Ännu ett exempel på att finansmarknaderna inte är särskilt rationella.

Tartarus: Du skriver i ett tidigare svar "Däremot trodde jag att stabilitetspaktens regler skulle respekteras och böter utdömas till dem som följde reglerna. Därför trodde jag inte att en situation som den grekiska skulle kunna uppkomma." Du återkommer till detta i svaret på min första fråga.. En egen reflektion är i detta då att bygger alla "profs" ekonomers syn på EU på samma vaga grund? Inget personligt menat..

Lars Calmfors:

Jag tycker att vi var bra på att identifiera en del problem - det som ekonomer kallar för asymmetriska störningar, alltså att enskilda länder kan drabbas av så svåra problem att penningpolitiken måste kunna anpassas till det. Det ville många EMU-anhängare bara vifta bort. Däremot tror jag svenskar i gemen hade för stor tilltro till att andra EU-länder skulle följa reglerna. Det var nog inte bara ett misstag som ekonomer gjorde.

Tobias: Hej! OM Grekland kraschar och går ur valutaunionen finns det då någon chans för resten av Eurosamarbetet eller är det kört? Kommer en eventuell eurokrash att dra med sig dollar eller har dom ingenting med varandra att göra?

Lars Calmfors:

Om Grekland och/eller flera euroländer ställer in sina betalningar och skriver ner sina skulder så kommer långivarna att göra stora förluster. Det gäller framför allt många banker som regeringarna då måste ta över och ge nytt kapital. Gör man inte det på ett vettigt sätt kan det bli ett nytt tvärstopp på finansmarknaderna och en kris som sprider sig och leder till en kraftig konjunkturedgång. Oro över statsskuldkriserna i Europa har hittills lett till en ökad efterfrågan på amerikanska statspapper och på dollar som drivit upp dollarkursen.

Petter: Hej Lars Mitt intryck är att debatten nu präglas av krismedvetenhet, att vi ska förstå att risker är inbygda i systemet, att ingen vill ha den här negativa ordningen där pengar knappt går att spåra och man därigenom inte vet vem som ska förhindra kollapsen. Min fråga till dig är hur det känns att vara expertkunnig och företräda ett ekonomiskt system som inte klarar av att bära sin egen tyngd, som inte längre är relevant för oss människor annat än som orosämne?

Lars Calmfors:

De flesta är väl överens nu om att det behövs mer reglering och kontroll av finansmarknaderna. Det kommer det också att bli. Ekonomiska kriser får vi nog alltid leva med eftersom det

uppkommer nya problem i nya situationer. En del skulle vi nog kunna undvika om vi tittade mer bakåt på den ekonomiska historien. Det är en viktig lärdom av krisen att vi bör göra.

Berndt: Har Italien rimliga förutsättningar att komma på rätt köl utan skuldnedskrivningar? Tillväxten är låg och statsskuld och räntan på den är hög.

Lars Calmfors:

Italien är svårt att bedöma. De har den näst högsta statsskulden i EU: 120 procent av BNP. Men de har ett lägre budgetunderskott - runt 4 procent av BNP - än genomsnittet i euroområdet. Det betyder att statsskulden växer endast långsamt. Samtidigt har de länge haft låg tillväxt.

Bedömningen av om Italien har möjlighet klara sig - och därför bör ges stöd - beror i hög grad på vad man tror om den politiska förmågan till budgetdisciplin och göra reformer som ökar tillväxten. Jag skulle säga att Italien är ett gränsfall där det är svårt att bedöma om de kan klara sig utan skuldnedskrivning.

Berndt: Sett över lång tid, har skattebetalarna fått tillbaka de pengar som man pumpat in i banksystemet tex genom återbetalning eller ägarandelar eller handlar det om bidrag till bankerna?

Lars Calmfors:

I Sverige kom nog pengarna tillbaka men i många fall i andra länder har det inte fvarit så.

Tartarus: "Förmodligen vore det bra för Grekland att lämna euron och återinföra en egen nationell valuta som får falla i värde. Då skulle de återfå konkurrenskraft och kunna få tillväxt igen ungefär som Sverige när vår valuta föll 1992." Det är ju kärnpunkten i felet med EU! När Euron infördes i 16 länder så dog konkurrensen i dem.. Detta har ju inte varit någon hemlighet. Varför har man in påpekat detta långt tidigare??

Lars Calmfors: Jo, detta är en uppenbar nackdel med att ha en gemensam valuta. Den ekonomiska fördelen är att en gemensam valuta underlättar handeln och ger lite högre tillväxt på sikt. Ska det fungera med en gemensam valuta måste man bättre undvika att hamna i sådana situationer som man gjort nu.

Mario: Jag tycker att förslaget att ställa statlig ägt mark eller öar som garanti för de nedskrivna delerna av lånen kan dämpa kraschen och dessutom öka på utländska bygg investeringar som följer. Vad tycker du?

Lars Calmfors:

Det skulle vara ett sätt att erbjuda bra säkerheter. Historiskt så har ju många länder löst statsskuldproblem genom att sälja av delar av landet (eller kolonier).

Men det är lätt att se de politiska problemen om nordeuropéer skulle ta över delar av Grekland. Skulle knappast främja förståelsen mellan folken i Europa.

Robban: Hej Varför tog den irländska staten på sig bankernas skulder? hade det inte varit bättre att staten garanterat spararnas pengar samt sett till banksystemet fungerade. Då hade de som lånat ut/spekulerat samt bankernas ägare tagit smällen istället för alla medborgare. kan inte förstå att man gjorde detta, varför?? Mvh Robert

Lars Calmfors:

Jo, det hade varit bättre. Jag vet inte varför man agerade som man gjorde. Kanske därför att man inte insåg omfattningen av problemen.

Hans: Varför kan inte ECB trycka mer pengar och på så vis hjälpa Grekland med dess skulder? Borde inte det kunna lösa problemen, även om räntorna åker upp en bit (vilket väl bara vore nyttigt egentligen)?

Lars Calmfors:

Jo, ECB har obegränsade resurser för att stödja krisländerna eftersom en centralbank kan "trycka" pengar. Men om man gör det i stor skala skapas det inflation. Ett avskräckande exempel är den tyska hyperinflationen på 1920-talet när Tyskland hade svårt betala sina krigsskadestånd och "löste" problemet genom att trycka pengar.

TomasT: Hej Lars. Vad säger du till dom som, liksom jag, tror att det mest är en tidsfråga innan nuvaranda marknadscentrerade samhällssystem kollapsar. Som jag ser det så är det ett vansinnigt risktagande att vi inte har något alternativ till den eviga tillväxtens politik, och att kaos hotar den stund vi går in i en allvarlig recession. Samhälleligt kaos är ju inte speciellt fruktbart, så (den avsiktligt naiva) frågan är varför det inte finns några alternativ?

Lars Calmfors:

Jag tror på marknadsekonomi och att den i längden levererar bra resultat. Men det krävs en balans mellan marknader och regleringar. Inte minst på finansmarknaderna. Men också regler som gör att regeringar sköter de offentliga finanserna.

Berndt: Hur stor är greklands och Italiens stadsskuld per capita? Stämmer det att inget land har lyckats undkomma bankrutt el. nedskrivningar av statsskuld om den överstigit 150 procent av bnp?

Lars Calmfors:

Nej, det stämmer inte. Efter till exempel andra världskriget hade många länder mycket större statsskulder än vad Grekland har nu. Det kunde man klara upp. Fast det var lättare därför att när kriget var slut och ekonomierna återgick till mera normala situationer så fick man automatisk tillväxt. Tillväxt minskar ju skulden i förhållande till produktionen. Japan har idag större statsskuld än Grekland.

SoHo: Är inte expanderande krediter (FRB) och skuldpenningssystemet grundanledningen till att nästan alla länder etc är skuldsatta och att vissa läsa Grekland är extremt skuldsatta. Det finns inget Grekland (rimligt) kan göra som gör att de kommer ut skuldspiralen, då de inte har tung exportindustri eller råvaror som de kan exportera. Eller?

Lars Calmfors:

De finanspolitiska åtstramningar som görs i Grekland kommer att minska budgetunderskottet. Men eftersom de minskar tillväxten - den är nu negativ - går det oerhört långsamt. När deras löner faller i förhållande till andra länder, ökar deras konkurrenskraft. Det går dessvärre också mycket långsamt och, som du säger, har de förmodligen sämre förutsättningar än många andra

länder att öka sin export därför att de inte har några stora exportindustrier (förutom turismen). Men med tillräcklig konkurrenskraft kan sådan uppstå, även om det tar tid.

Guran: Hur ser du på "risken" att kronan stärks väsentligt mot Euron? och isåfall vilka mekanismer ligger bakom det?

Lars Calmfors:

Vi bör vara glada för att det inte skett, eftersom en lågt värderad krona håller exporten uppe. Men visst finns det en risk att kronan kan stärkas kraftigt ungefär som hänt med den schweiziska (stavade jag rätt?) valutan. Fast det vore bra för andra länder som befinner sig i värre kris än Sverige.

Handelsman: Kan man säga att Euron är en framgång rent handelsmässigt? Har handeln ökat inom Euroområdet?

Lars Calmfors:

Ja, det finns många studier som visar att euron bidragit till mer handel när man rensar bort inflytandet av andra faktorer.

Dr Dengroth: Jag har två frågor. 1. Varför skall banker överhuvudtaget få bedriva verksamhet i privat regi? Risktagandet med andras pengar stjälpjer ju förr eller senare hela samhällen, samtidigt som medborgarna får betala notan. 2. Vad är din egen lösning på Greklands krisen? Många ekonomer säger ju att de inte kan uppskatta omfattningen av krisen, och om ingen vet någonting, så kommer vi väl heller aldrig att lösa någonting utan bara prata...?

Lars Calmfors:

1. Jag tror att banker bör vara privata för att de blir mer effektiva då. Men samtidigt måste de regleras och stå under strikt tillsyn.
2. Jag tror att den grekiska statskulden bör skrivas ner med minst hälften. Sedan bör den europeiska räddningsfonden gå in med stöd till de banker i Grekland och på andra håll som då kan gå omkull.
3. Länder som Tyskland - och Sverige - med bättre statsfinanser bör inte strama åt utan föra en förhållandevis expansiv finanspolitik.

Peter: Vad gör egentligen privata banker för samhällsnytta? Som jag ser det spekulerar de vilt med lånade pengar, och går det åt skogen så slipper de betala. Verkar ju helgalet att överhuvudtaget tillåta banker hålla på som de gör. Behövs det inte betydligt hårdare regler och kontroll av deras affärer egentligen? Vad är din uppfattning?

Lars Calmfors:

Jo, det behövs striktare regler och mer kontroll än nu. Samtidigt vill vi ju inte gå tillbaka till de kreditregleringar vi hade fortfarande på 1970-talet då det var närmast omöjligt för en privatperson utan goda bankkontakter att få lån.

Niclas: Om du idag skulle stå i ett möte med regeringen och be dem förbereda vår nation inför de kommande åren. Vilka råd skulle du då ge dem?

Lars Calmfors:

Jag tycker regeringen gör rätt som för en försiktig finanspolitik för att spara ammunition ifall det blir en lång och djup nedgång. Fast de behöver inte vara så försiktiga att de för en åtstramande finanspolitik som nu är fallet. Om alla länder som har goda statsfinanser gör det, så förvärrar det den internationella krisen.

JS: Euroområdet var aldrig ett optimalt valutaområde. Trots det har du själv vid flera tillfällen, det sista så sent som bara för något år sen, stött en svensk medverkan, just av politiska skäl. Nu heter det att det är ett val mellan pest och kolera, och att det inte är ett ekonomisk problem utan ett politiskt. Så om det inte är ekonomiskt fördelaktigt och även inte politiskt, vad är ditt råd just nu?

Lars Calmfors:

Jag kan inte se att en svensk medverkan är aktuell nu. Det finns all anledning att se hur valutaunionen utvecklas och vilken förmåga man har att hantera krisen. Och vilka de politiska konsekvenserna blir för det europeiska samarbetet.

Sigvard Palmqvist: I Sverige gjordes på 1600-talet (tror jag) vad som kallades reduktionen. Staten drog helt enkelt in tillgångar från den välbeställda adeln. Vore inte motsvarande något för Grekland? Landet skulle då kunna betala sina skulder och börja om på ett förhoppningsfullt bättre sätt: Flera jobb (höjd produktion), höjd pensionsålder, bort med den svarta marknaden etc.

Lars Calmfors:

Ja, i vart fall förefaller det finnas stora problem med skattefusk och skatteflykt i Grekland. Kan de hanteras bättre, ökar förstås villigheten att acceptera de uppoffringar som krävs.

Freiburg: Bör riksbanken agera som den dess schweiziska motsvarighet om den svenska kronan plötsligt skulle anses vara en säker hamn och stiga kraftigt i värde? Det verkar trendigt att ta hänsyn till valutakursen inom penningpolitiken igen.

Lars Calmfors:

Jag tycker det ska mycket till innan Riksbanken överger nuvarande politik med ett inflationsmål och börjar försöka styra valutakursen. Sedan är en annan fråga om inflationsmålet bör vara två procent som idag. Jag tycker det finns goda argument för att höja det något. Men få verkar intresserade av att diskutera denna fråga.

Kerstin: Skulle du vilja att man inför en standardiserad resultat- och balansräkning med regler för Europeiska staters redovisning av statsbudgetar? Eller finns det redan nu?

Lars Calmfors:

Bristen på sådana regler har varit ett problem. Men där har EU skärpt sig.

peppe: Är det inte bättre att låta Grekland gå i konkurs och istället stödja bankerna?

Lars Calmfors:

Jo!

Gustaf: hej! Är det troligt att det i framtiden blir så att även skattepolitiken blir gemensam i EU och att statsbudgetarna måste godkännas i Bryssel? Vore det bra?

Lars Calmfors:

Ska det fungera med stora - nästan obegränsade - EU-stöd behöves gemensamma EU-beslut om enskilda länders budgetunderskott och statsupplåning. Däremot finns ingen anledning ha gemensamma beslut om skatter och offentliga utgifter utan det är bara budgetsaldot det gäller. Men jag tror inte det finns väljarstöd för detta. Därför måste skuldnedskrivningar accepteras.

håkan: "Lender of last resort", alltså ytterst ansvariga för de enorma fonder som skall användas för att "rädda" olika länder är väl skattebetalarna i EMU länderna eller hur? Om "ja" är din uppfattning att skattebetalarna inser detta?

Lars Calmfors:

Ja, det är skattebetalarna.

Nej, många inser inte det. Och om man skulle låta ECB stå för stöden så blir det ännu svårare att se igenom för skattebetalarna, så även då skulle få stå för notan i slutändan.

Dander: Varför kan inte en del av krisen lösas med lågräntelån från ECB?

Lars Calmfors:

Det är OK om länderna i grunden är solventa. Om de inte är det kommer ECB att göra kreditförluster som i slutändan belastar skattebetalarna,

David: Hej Lars, Jag har en fråga angående Grekland. Det verkar som att grekerna inte kommer att klara av att bära sin skuldbörda själva, trots EU/EMU hjälp är närmare 200% skuld/bnp svårt att bära. Så varför inte skriva ned skulderna och tvinga grekerna rätta mun efter matsäck och att EU/EMU istället gör en fond för att "temporärt" rädda banker? Då hade inte grekerna blivit belastade med en ohållbar skuld och de som gjort dåliga investeringar får betala. Så som kapitalism skall fungera.

Lars Calmfors:

Det är den modell jag också är inne på.

Anders: Vad är det som säger att vi inte skulle hamna i ett tillstånd som vid kreugerkraschen?

Lars Calmfors:

Felaktigt hanterade kan skuldnedskrivningar leda till en svår finanskris. Förhoppningsvis kan det undvikas genom stöd och att EU/regeringarna tar över banker i kris.

Per Bengtsson: Är det inte så att det bästa vore om Grekland (och de övriga länderna som inte klarar konvergenskraven) lämnar Euron? Väl medveten om att detta inte heller är en enkel process- tror jag likväl att detta är den enda vägen. Detta då marknaden uppenbarligen inte accepterar Grekland som ett euroland. Det skulle leda till stabilitet för euron och samtidigt tydliggöra spelreglerna.

Lars Calmfors:

Det skulle kunna vara en fördel för Grekland, men driva upp räntorna för andra länder och därmed förvärra deras problem.

Detta får bli mitt sista svar. Jag tycker att jag fått många bra frågor och kloka synpunkter. Hoppas att mina svar varit till någon nytta.

moderator: Nu avslutar vi chatten. Tack alla som medverkat!

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.